

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående vattenvårdens organisation m. m. samt anslagsanvisning i samband därmed jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkterna 166 och 167 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1958, föreslagit riksdagen att — förutom bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning och fastställa avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: tillsynsavdelningen — anvisa ett förslagsanslag av 403 100 kr. resp. 119 300 kr. till tillsyns-avdelningens avlöningar resp. omkostnader.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 28 mars 1958 avlåten proposition, nr 133, vilken hänskjutits till jordbruksutskottet, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna det förslag till omorganisation på vattenvårdens område, som framlagts i propositionen.

I propositionen föreslås att vattenvårdsnämnden skall — ehuru fortfarande knuten till fiskeristyrelsen — erhålla beslutanderätt i de frågor, som vatteninspektionen handlägger, ävensom i inspektionen berörande anslags- och personalfrågor. Huvudansvaret för den regionala handläggningen av vattenvårdsfrågor avses åvila länsstyrelserna. Samarbetet mellan inspektionen och länsorganen förordas skola effektiviseras. Vidare föreslås vissa jämkningar i vatteninspektionens personalplan i syfte att förstärka inspektionens administrativa ledning.

Benämningen fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök föreslås ändrad till fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 420 av herr *Spetz m. fl.* och II: 528 av herr *Staxäng m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte i anledning av propositionen nr 133 och med ändring därav i tillämpliga delar besluta *dels* att som samordnande och ledande organ för vattenvården skall omedelbart under Kungl. Maj:t inom jordbruksdepartementet inrättas en delegation för vattenvårdsfrågor, *dels* att fiskeristyrelsens befattning med och organisation för vattenvård samt nuvarande benämning tills vidare skall lämnas orubbad, *dels* ock i skrivelse till Kungl. Maj:t påkalla skyndsamma utredningar och förslag om den närmare utformningen av samarbetet mellan centralmyndighet, å ena, samt läns- och kommunalorgan, å andra sidan, på den regionala vattenvårdens område,

samt om lokalisering av vattentillsynsorganet med tillhörande vetenskapliga laboratorium till lämplig ort i fiskeristyrelsens närhet.

Beträffande den närmare motiveringen för motionsyrkandena får utskottet hänvisa till innehållet i motionen II: 528.

I. Framställningar i 1958 års statsverksproposition angående avlöningar och omkostnader till tillsynsavdelningen vid fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Tillsynsavdelningen: Avlöningar

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sin anslagsframställning (21/8 1957) hemställt, att anslaget höjes med 65 205 kr. till 379 600 kr. Styrelsen anför, att eftersom behandlingen av propositionen 1957: 49 angående vattenvårdens organisation uppskjutits till 1957 års riksdags höstsession (SU 132, p. 2), saknas vid avgivandet av anslagsäskandena av statsmakterna fastställda riktlinjer för lösningen av denna organisationsfråga i tekniskt och ekonomiskt hänseende. Ej heller föreligger något förslag till lösning av lokalfrågan. Av dessa skäl måste man enligt styrelsen gå försiktigt fram, när det gäller att tillstyrka inrättandet av nya tjänster samt anskaffning av undersökningsmateriel m. m., så att riksdagens ställningstagande icke föregripes och tjänster inrättas, vilkas innehavare icke kan beredas plats i befintliga lokaler i anstalten å Drottningholm. Styrelsens förslag är utarbetat med dessa utgångspunkter. Styrelsen redovisar emellertid även vattenvårdsnämndens förslag beträffande avlöningar och omkostnader.

Departementschefen har, efter närmare redogörelse för styrelsens anslagsäskanden, anfört följande.

»För att bereda ökade möjligheter för en mera effektiv vattenvård har en successiv utbyggnad av fiskeristyrelsens tillsynsavdelning ägt rum under åren 1954, 1956 och 1957. I syfte att ytterligare effektivisera vattenvården avlät Kungl. Maj:t till 1957 års riksdag proposition angående vattentillsynens organisation m. m. Förslaget har icke biträtts av riksdagen. Till frågan om vattenvårdens organisation ämnar jag återkomma till Kungl. Maj:t i annat sammanhang. För att möjliggöra en fortsatt utvidgning av den vattenvårdande verksamheten finner jag mig böra förorda en viss ytterligare utbyggnad och förstärkning av fiskeristyrelsens tillsynsavdelning. Avdelningen bör sålunda enligt min mening under budgetåret 1958/59 tillföras en förste byråsekreterare samt ytterligare en vatteninspektör. Med hänsyn bland annat till förste byråsekreterarens chefsställning gentemot byrå- och vatteninspektörerna bör tjänsten placeras i lönegrad Ae 23. Tjänsten som vatteninspektör torde böra upptagas i lönegrad Ag 21. Med anledning härav bör anslaget höjas med (25 300 + 22 800 =) 48 100 kronor. Vidare bör för den

skrivhjälp, som avdelningen lämnar vattenvårdsnämnden, beräknas ett belopp av 2 000 kronor. Den av sagda nämnd föreslagna extraordinariesättningen av tjänsterna som byråinspektör samt tekniskt biträde i nuvarande lönegrad Ag 21 respektive Ag 5 bör vidare företagas. Slutligen bör en tjänst som kontorsbiträde i lönegrad Ag 5 omändras till kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

På grund av beräknade löneklassförändringar torde anslaget böra höjas med 3 500 kronor. Vidare bör till följd av 1957 års löneplansrevision en uppräknings av ordinarie- och icke-ordinarieposterna ske med sammanlagt 55 400 kronor. Å andra sidan bör posten till rörligt tillägg nedräknas med 20 300 kronor.

Utöver vad i det föregående förordats finner jag mig icke kunna tillstyrka vad vattenvårdsnämnden och fiskeristyrelsen yrkat under förevarande anslag. Detsamma torde därför för nästa budgetår böra höjas med $(48\,100 + 2\,000 + 3\,500 + 55\,400 - 20\,300 =)$ 88 700 kronor.

Såsom förut anförts under fiskeristyrelsens avlöningsanslag förordar jag, att den för tillsynsavdelningen å styrelsens personalförteckning upptagna personalen överföres till en särskild personalförteckning under förevarande anslag. Å denna bör nu ytterligare uppföras en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23.»

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Tillsynsavdelningen: Omkostnader

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sin anslagsframställning härom (21/8 1957) hemställt, att omkostnadsanslaget minskas med 50 000 kr. till 89 800 kr.

Efter närmare redogörelse för styrelsens anslagsäskanden beträffande tillsynsavdelningens omkostnader har *departementschefen* anfört följande.

»Vid behandlingen av tillsynsavdelningens avlöningsanslag har jag förordat en förstärkning av personalen vid avdelningen. Med hänsyn bland annat härtill finner jag mig böra föreslå en uppräknings av posten till reseersättningar med 14 000 kronor. Posten till övriga expenser bör å ena sidan minskas med ett för innevarande budgetår utgående engångsbelopp å 3 500 kronor och å andra sidan ökas med ett motsvarande engångsbelopp å 3 500 kronor för anskaffning av möbler m. m. för de under avlöningsanslaget föreslagna nya befattningshavarna. Posten bör vidare med hänsyn till kostnadsstegringen för städning, telefon m. m. samt för löpande utgifter för nya befattningshavare ävensom expenser för vattenvårdsnämnden uppräknas med $(800 + 1\,200 =)$ 2 000 kronor. Posten till bibliotek bör uppräknas med 1 000 kronor. Posten till laboratoriekostnader bör dels minskas med ett för innevarande år anvisat engångsbelopp å 20 000 kronor, dels ökas med ett engångsbelopp å 12 000 kronor för fullföljande av anskaffningen utav laboratorieutrustning samt 8 000 kronor för det löpande arbetet inom nuvarande laboratorier (ersättningsanskaffningar m. m.) eller sammanlagt 20 000

kronor. Posten till anskaffning av laboratoriebil bortfaller under nästa budgetår. Ett belopp av 11 000 kronor bör emellertid beräknas för underhåll och drift av laboratoriebilen.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(139\ 800 + 14\ 000 - 3\ 500 + 3\ 500 + 2\ 000 + 1\ 000 - 20\ 000 + 20\ 000 - 48\ 500 + 11\ 000 =) 119\ 300 (- 20\ 500)$ kronor.»

II. Propositionen nr 133 angående vattenvårdens organisation m. m.

Sedan i propositionen redogjorts för tillkallandet och sammansättningen av vattenvårdskommittén har anförts följande beträffande det av kommittén avgivna betänkandet (SOU 1955: 6) och därav föranledda åtgärder.

I anledning av nämnda betänkande framlade Kungl. Maj:t den 28 december 1956 proposition till riksdagen angående vattenvårdens organisation m. m. (1957: 49). I propositionen föreslogs bl. a., att fiskeristyrelsens tillsynsavdelning samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå skulle överföras till byggnadsstyrelsen. Förslagen till omorganisation av administrationen på vattenvårdens område i nämnda proposition avslogs emellertid av riksdagen (SU 1957: 166; rskr. 381). I överensstämmelse med vad statsutskottet vid behandlingen av propositionen uttalat, innebar emellertid riksdagens beslut, att i avvaktan på en mera definitiv lösning av förevarande organisationsfråga vattenvårdsnämnden borde givas en samordnande funktion och erhålla vidgade befogenheter, varjämte vattenvårdsorganets arbetsuppgifter, befogenheter och samarbetsformer med övriga myndigheter borde närmare klarläggas.

Såsom en följd härav erhöll vattenvårdskommittén den 31 januari 1958 i uppdrag att skyndsamt verkställa en översyn av vissa särskilda frågor rörande vattenvårdens organisation. I betänkande med titeln Statens vatteninspektion, betänkande med förslag angående vattenvårdens centrala och lokala organisation (stencilerat) har kommittén den 1 mars 1958 framlagt vissa förslag i här berörda frågor.

Över betänkandet har efter remiss utlåtanden avgivits av kammarkollegiet, statskontoret, byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, medicinalstyrelsen, statens lönenämnd, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Malmöhus och Skaraborgs län samt lokaliseringstuderingen rörande statlig verksamhet.

Fiskeristyrelsens yttrande har avgjorts enligt 14 § tredje stycket av instruktionen för styrelsen, vari stadgas, att överdirektören må besluta i brådskande pleniärendet i närvaro av den föredragande, till vilkens ämbetsbefattning ärendet hör. Ärendet har sålunda avgjorts av t. f. överdirektören efter föredragning av chefen för styrelsens administrativa byrå. Från detta styrelsens beslut, vilket avfattats i enlighet med den av t. f. överdirektören uttalade meningen, har föredraganden varit skiljaktigt och avgivit särskilt

yttrande. Till fiskeristyrelsens utlåtande har vidare fogats särskilda yttranden av vattenvårdsnämnden och Svenska fiskeritjänstemannaförbundet.

Länsstyrelserna i Stockholms och Skaraborgs län har jämte eget utlåtande överlämnat yttranden från förste provinsialläkaren och distriktsingenjören för vatten och avlopp. Länsstyrelsen i Skaraborgs län har dessutom överlämnat yttrande från fiskeriintendenten i södra distriktet.

Slutligen har Distriktsingenjörers förening, SACO:s kanslikartell och Svenska konsulterande ingenjörers förening framfört vissa synpunkter i anledning av vattenvårdskommitténs förevarande betänkande.

Vattenvårdskommitténs förslag

I propositionen har lämnats en närmare redogörelse för innehållet i kommitténs förslag. Sålunda har (s. 3—4) givits en allmän översikt över förslaget. Vidare har redogjorts för kommitténs uppfattning om *dels* vatteninspektionens ledning (s. 4—8), *dels* frågan om samordning av olika intressen på vattenvårdens område (s. 8—9), *dels* vattenvårdens lokala organisation (s. 9—12), *dels* personalfrågor inom vatteninspektionen (s. 12—14). Slutligen har (s. 14—19) lämnats en redovisning av remissyttrandena.

Departementschefen

Departementschefen har anfört följande.

»I anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1957: 49 angående vattenvårdens organisation m. m. beslöt 1957 års riksdag (rskr. 380) i enlighet med vad statsutskottet (SU 166) föreslagit, att nuvarande organisation av vattenvården tills vidare skulle i stort sett bibehållas, d. v. s. med vatten- och avloppsbyrån samt distriktsingenjörorganisationen förlagda till väg- och vattenbyggnadsverket och tillsynsavdelningen, d. v. s. statens vatteninspektion, till fiskeristyrelsen. Detta förutsätter dock enligt utskottsutlåtandet, att en effektiv samordning av de nuvarande organisationsenheternas verksamhet kommer till stånd. I utlåtandet anfördes, att detta enklast synes kunna ske genom att vattenvårdsnämnden ges en samordnande funktion och i detta syfte erhåller vidgade befogenheter. En ändrad placering och sammansättning av nämnden borde vidare övervägas.

Riksdagens beslut i förevarande fråga innebär sålunda, att i vissa hänseenden en översyn av vattenvårdens organisation skulle vara erforderlig, även om den nuvarande organisationsformen tills vidare i stort sett skulle bibehållas. Med utgångspunkt bland annat härifrån har jag, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t, uppdragit åt vattenvårdskommittén att skyndsamt verkställa sagda översyn.

Vattenvårdskommittén har i anledning av nämnda uppdrag den 1 mars 1958 framlagt vissa i det föregående återgivna förslag i här berörda frågor.

De av kommittén förordade förslagen, vilka i allt väsentligt vunnit allmän anslutning från de hörda myndigheterna, innebär i huvudsak följande.

Den centrala ledningen av vatteninspektionen, vilken för närvarande handhaves av fiskeristyrelsen, bör enligt vattenvårdskommittén överflyttas på vattenvårdsnämnden, som därvid med något ändrad sammansättning bör äga att självständigt handlägga ärenden, som rör inspektionen, härin inbegripet personal- och anslagsfrågor. Organisationsmässigt bör emellertid vattenvårdsnämnden liksom hittills vara knuten till fiskeristyrelsen och nämndens kamerala ärenden ombesörjas av styrelsens administrativa byrå. Den nuvarande vattenvårdsnämnden föreslås skola upplösas och ersättas med en nämnd bestående av en utav Kungl. Maj:t särskilt utsedd ordförande samt 6 ledamöter, nämligen byråchefen vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå såsom självskrivnen ledamot samt 1 representant för vardera fisket, hälsovården, industrien, kommunerna samt naturskydds- och fritidsintresset.

Enligt ett av vattenvårdskommittén utarbetat alternativt förslag, vilket dock icke förordas av vare sig kommittén eller remissmyndigheterna med undantag av en, skulle vatteninspektionens ledning handhavas av fiskeristyrelsen i en med hänsyn till vattenvårdsintressena särskild sammansättning samt med styrelsens överdirektör och chef som självskrivnen ordförande jämte 5 ledamöter.

Benämningen fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök föreslås — oavsett vilket alternativ som än väljes — skola ändras till fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion.

Kommittén förutsätter, att vatteninspektionens styrelse i viss utsträckning även skall kunna fungera som samordningsorgan för olika intressen på vattenvårdens område. För att förstärka samverkan mellan inspektionen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå föreslår kommittén, att föreskrift måtte meddelas, att byrån skall lämna inspektionen biträde i vattentekniska frågor, då så påfordras.

I fråga om vattenvårdens lokala organisation förordar kommittén, att den egentliga tillsynsverksamheten, nämligen inspektionen av avloppsförhållandena vid industrier och samhällen m. m., i betydande utsträckning skall uppdragas åt distriktsingenjörerna för vatten och avlopp. Utredningar i föroreningsfrågor föreslås skola så långt möjligt ära ske genom samverkan mellan vatteninspektionen och länsstyrelserna. Lokalt tillgänglig expertis, såsom förste provinsialläkare, länsveterinär, länsarkitekt, lantbruksingenjör och fiskeritjänsteman, avses därvid skola anlitas. De i förslaget närmare angivna riktlinjerna för en lösning av den lokala tillsynsfrågan påkallar enligt kommitténs mening icke andra författningsändringar än möjligen några förtydligande kompletteringar av instruktionerna för de organ, som skall fungera på det lokala planet.

Den omedelbara ledningen av verksamheten inom vatteninspektionen bör enligt kommittén omhändervhas av en företrädesvis administrativ kraft, vilken tillika skall vara föredragande inför vattenvårdsnämnden. Vid in-

spektionen föreslås sålunda skola inrättas en tjänst som administrativ byråchef i lönegrad B 2, benämnd överinspektör. Den nuvarande överinspektörstjänsten, för vilken förutsättes framstående naturvetenskaplig utbildning, bör enligt kommittén kvarstå som souschefsbeftattning med placering i oförändrat lönegrad A 26. Tjänsten bör emellertid ordinariesättas samt benämnas byrådirektör och föreståndare för undersökningslaboratoriet. En i 1958 års statsverksproposition föreslagen tjänst som förste byråsekreterare kan samtidigt utgå ur inspektionens personalplan.

Därest förslaget att vattenvårdsnämnden skall vara inspektionens styrelse genomföres, behöver enligt kommittén någon ändring av vatteninspektionens personalplan ej ske för det fall uppdraget som ordförande i nämnden kan förbindas med viss deltidstjänstgöring.

Då vattenvårdskommitténs senaste förslag rörande vattenvårdens centrala och lokala administration i allt väsentligt vunnit allmän anslutning från remissinstanserna, bör det enligt min mening tagas till utgångspunkt för åtgärder i syfte att så snart ske kan göra organisationen på området effektivare och mera ändamålsenlig. Givetvis kan ett genomförande av berörda förslag icke helt avlägsna de olägenheter, som nu föreligger på grund av administrationens splittring på ett flertal organ, men åtskilligt torde kunna vinnas med omorganisationen. Erfarenheterna av densamma får senare utvisa, huruvida andra effektivitetshöjande ändringar bör vidtagas. I sammanhanget vill jag — utan att nedvärdera betydelsen av en ändamålsenligt uppbyggd administration — understryka vad vid upprepade tillfällen uttalats om att spörsmålet i vilken omfattning och takt vattenvården kan förbättras främst är en ekonomisk avvägningsfråga, som icke på en gång kan få sin slutliga lösning.

Vad till en början gäller frågan om vattenvårdens centrala administration har vattenvårdskommittén såsom nämnts föreslagit 2 alternativa lösningar, nämligen att ledningen av den avdelning inom fiskeristyrelsen, som benämnas statens vatteninspektion, skall handhavas antingen av en fiskeristyrelse i särskild sammansättning eller av vattenvårdsnämnden med ökade befogenheter och med något ändrad sammansättning. Det bör framhållas, att dessa båda alternativ i praktiken icke skiljer sig mera väsentligt från varandra. Kommittén och samtliga remissinstanser utom en förordar emellertid det sistnämnda alternativet. Detta alternativ synes för övrigt bäst överensstämma med vad 1957 års riksdag äsyftat med sitt uttalande i ämnet. Jag föreslår därför, att vattenvårdsnämnden, som för närvarande endast har en rådgivande funktion, erhåller beslutanderätt i de frågor, som vatteninspektionen handlägger, ävensom i inspektionen berörande anslags- och personalfrågor. Organisatoriskt skall dock nämnden såsom hittills vara knuten till fiskeristyrelsen, vars personal skall i erforderlig utsträckning stå till nämndens förfogande och ombesörja de uppgifter vartill den anlitas av nämnden. Såsom vattenvårdskommittén anfört tillämpas en motsvarande eller snarlik organisationsform nu på några håll inom statsförvaltningen.

Den arbetsenhet inom fiskeristyrelsen, som handlägger vattenvårdsärenden, således den nuvarande tillsynsavdelningen, bör alltjämt benämnas statens vatteninspektion. Samtidigt med den sålunda förordade organisationsändringen bör ämbetsverkets benämning ändras till fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion.

På de skäl vattenvårdskommittén framhållit torde det vara lämpligt att något minska antalet ledamöter i vattenvårdsnämnden. För närvarande är ifrågavarande antal 9, däri inberäknat ordföranden. Det torde emellertid böra få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa antalet nämndledamöter med beaktande av de olika vattenvården berörande intressen, som bör vara företrädna i nämnden. Vid bifall till detta förslag bör den nuvarande nämnden upplösas samt ordförande och övriga ledamöter förordnas i en ny nämnd.

Det torde vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för tillgängliga anslag fastställa arvoden för såväl nämndens ordförande som dess övriga ledamöter.

Jag förutsätter, att vattenvårdsnämnden med nu föreslagna utvidgade befogenheter vid sidan av sin huvuduppgift som beslutande organ för tillsynen av vattenvården i landet skall i betydande grad kunna fungera jämväl som samordningsorgan för hela detta område. Nämnden torde emellertid själv få finna de lämpliga formerna för sistnämnda uppgift. Särskilt angeläget är att åstadkomma ett effektivare samarbete mellan vatteninspektionen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå, vilket synes kunna ske bland annat genom att, såsom kommittén föreslagit, sagda byrå i viss utsträckning lämnar inspektionen direkt biträde i vattentekniska frågor. Närmare föreskrifter i detta syfte torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Av största betydelse för att få till stånd en förbättring av vattenvårdens administration är att ett effektivt samarbete kommer till stånd även mellan vatteninspektionen och olika länsorgan, främst länsstyrelserna, vilka bör ha huvudansvaret för den regionala handläggningen av vattenvårdsfrågorna. Vidare bör länsorganens förstahandskännedom om förhållandena anlitas för att avlasta inspektionen från rutinmässiga övervakningsuppgifter och för att i andra ärenden tillgodogöra inspektionen den tillgängliga lokala sakkunskapen. Såsom vattenvårdskommittén anført, torde det emellertid icke nu vara lämpligt att i nyssberörda syfte vidtaga lagändringar eller mera ingripande administrativa förändringar. I enlighet med de riktlinjer, som uppdragits av kommittén, bör vattenvårdsnämnden i stället meddela anvisningar för ärendefördelning och ärendegång mellan vatteninspektionen och länsorganen samt på grundval av efter hand vunna erfarenheter till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag till sådana Kungl. Maj:ts föreskrifter i ämnet, som kan finnas erforderliga. Jag förutsätter, att länsstyrelserna vid handläggning av vattenvårdsfrågor skall samråda med distriktsingenjörerna för vatten och avlopp, förste provinsialläkarna ävensom annan inom länen tillgänglig statlig eller kommunal sakkunskap på förevarande område.

Enligt min uppfattning synes starka skäl tala för att det omedelbara chefskapet för vatteninspektionen utövas av en administrativt väl erfaren person. Kravet på dylik erfarenhet är uppenbart vid överinspektörens ställningstaganden i åtskilliga av de ärenden han har att självständigt avgöra i inspektionens namn ävensom ibland vid kontakterna med myndigheter, kommuner, organisationer och industrier. Bortsett från det begränsade antal fall, då kammarkollegiet förordnar särskild advokatfiskal i föroreningsmål, är det vidare en maktpåliggande uppgift för överinspektören att inför vattendomstolarna företräda inspektionen i viktigare mål. På överinspektörens administrativa förmåga kommer, såsom vattenvårdskommittén betonat, att ställas ökade krav genom verksamhetens alltmer tilltagande omfattning och genom det intensifierade samarbete, som föreslagits skola äga rum med andra centrala myndigheter och med länsstyrelserna. Några närmare föreskrifter beträffande fordringarna i fråga om utbildningen bör icke meddelas för chefsbefattningen vid vatteninspektionen men vid befattningens tillsättande bör administrativa meriter vara avgörande. Därest innehavaren av överinspektörstjänsten huvudsakligen är administrativt inriktad, är det angeläget, att han som närmaste man har en befattningshavare med framstående naturvetenskaplig eller kemisk-teknisk utbildning, på vilken det bland annat bör ankomma att leda inspektionens undersökningslaboratorium.

På dessa skäl vill jag föreslå, att överinspektörstjänsten uppflyttas från lönegrad Ae 26 till lönegrad Be 1 samt att en tjänst som extraordinarie byrådirektör och laboratorieföreståndare i lönegrad A 26 nyinrättas, varvid den i årets statsverksproposition föreslagna tjänsten som förste byråsekreterare utgår. Merkostnaderna för de tjänsteförändringar jag nu förordat uppgår till högst 11 000 kronor i förhållande till vad i nämnda proposition åskats under avlöningsanslaget till fiskeristyrelsens tillsynsavdelning.

I 1958 års statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln på min hemställen föreslagit riksdagen att till Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Tillsynsavdelningen: Avlöningar respektive Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa förslagsanslag av 403 100 respektive 119 300 kronor. Med hänsyn till att Kungl. Maj:t sålunda redan förelagt riksdagen förslag rörande vattenvårdsområdet för budgetåret 1958/59, finner jag mig icke här böra förorda, att den föreslagna omorganisationen av administrationen på sagda område genomföres under nästkommande budgetår. Omorganisationen av vattenvårdsnämnden bör emellertid enligt min mening ske snarast möjligt.»

III. Utskottet

Vid behandlingen av det utav Kungl. Maj:t för 1957 års riksdag framlagda förslaget till vattenvårdens organisation m. m. (prop. 1957:49) förordade statsutskottet (SU 166) bl. a., att den bestående organisationsformen på området tills vidare i stort sett skulle bibehållas. I enlighet härmed

skulle sålunda vatten- och avloppsbyrån samt distriktsingenjörsorganisationen fortfarande vara förlagda till väg- och vattenbyggnadsverket och tillsynsavdelningen, d. v. s. statens vatteninspektion, till fiskeristyrelsen. Därvid förutsatte statsutskottet, att en effektiv samordning av de förefintliga organisationsenheternas verksamhet komme till stånd. Enligt statsutskottet syntes detta enklast kunna ske genom att vattenvårdsnämnden gavs en samordnande funktion och i detta syfte erhöll vidgade befogenheter, varjämte en ändrad placering och sammansättning av nämnden borde komma till stånd, därest så visade sig erforderligt eller lämpligt. Statsutskottet förutsatte, att förslag i nyssnämnda hänseenden om möjligt framlades redan i 1958 års statsverksproposition. Vad statsutskottet sålunda anfört och förordat lämnades av riksdagen utan erinran (rskr 380).

Såsom framgår av det föregående har Kungl. Maj:t med utgångspunkt från sistnämnda riksdagsbeslut för årets riksdag framlagt dels förslag till en viss ytterligare utbyggnad och förstärkning av fiskeristyrelsens tillsyns-avdelning, dels förslag angående vattenvårdens organisation m. m. Sistnämnda förslag, som grundar sig på en av vattenvårdskommittén verkställd utredning i ämnet, innebär i huvudsak, att vattenvårdsnämnden — ehuru organisatoriskt fortfarande knuten till fiskeristyrelsen — skall erhålla beslutanderätt i de frågor, som vatteninspektionen handlägger, ävensom i inspektionen berörande anslags- och personalfrågor. Fiskeristyrelsens personal förutsattes i erforderlig utsträckning stå till vattenvårdsnämndens förfogande och ombesörja de uppgifter vartill den anlitas av nämnden. Enligt förslaget bör den nuvarande vattenvårdsnämnden upplösas samt ordförande och övriga ledamöter förordnas i en ny nämnd, varvid det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa antalet nämndledamöter samt arvoden för dessa. I propositionen förutsattes, att vattenvårdsnämnden med de föreslagna utvidgade befogenheterna vid sidan av sin huvuduppgift som beslutande organ för tillsyn av vattenvården i landet skall i betydande grad kunna fungera jämväl som samordningsorgan för hela detta område. I anslutning härtill förordas, att samarbetet mellan vatteninspektionen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå ävensom mellan inspektionen och olika länsorgan, främst länsstyrelserna, effektiviseras. Huvudansvaret för den regionala handläggningen av vattenvårdsfrågor förutsattes skola åvila länsstyrelserna. Närmare föreskrifter angående utformningen av den eftersträlvade samverkan på ifrågavarande område avses — delvis på grundval av efter hand vunna erfarenheter — skola meddelas av Kungl. Maj:t. I syfte att förstärka vatteninspektionens administrativa ledning förordas i propositionen vissa jämkningar i inspektionens personalplan. Slutligen föreslås benämningen fiskeristyrelsen med statens fiskeriför-sök ändrad till fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion.

Gentemot det av Kungl. Maj:t nu framlagda organisationsförslaget har i motionerna I: 420 och II: 528 riktats invändningar av skilda slag och framförts yrkanden om ändringar i flera hänseenden, vilkas förverkligande skulle göra de i propositionen föreslagna organisations- och personalåtgärderna

överflödiga. I motionerna har sålunda hemställts, att iiksdagen måtte besluta att som samordnande och ledande organ för vattenvården, sorterande omedelbart under Kungl. Maj:t inom jordbruksdepartementet, skall inrättas en delegation för vattenvårdsfrågor samt att fiskeristyrelsens befattning med och organisation för vattenvård ävensom nuvarande benämning tills vidare skall lämnas orubbad. Vidare har i motionerna yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t påkallar skyndsamma utredningar och förslag dels beträffande den närmare utformningen av samarbetet på den regionala vattenvårdens område mellan, å ena sidan, central myndighet samt, å andra sidan, läns- och kommunalorgan, dels i fråga om lokalisering av vattentillsynsorganet med tillhörande vetenskapliga laboratorium till lämplig ort i fiskeristyrelsens närhet.

Enligt utskottets mening innebär det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget angående omorganisationen av vattenvårdens centrala och lokala administration — vilket i allt väsentligt vunnit allmän anslutning från remissinstanserna — ett förverkligande av de utav 1957 års riksdag uppdragna riktlinjer, som angivits i det föregående. I likhet med Kungl. Maj:t är utskottet väl medvetet om att det nu föreliggande förslaget icke gör anspråk på att slutgiltigt lösa de organisatoriska problemen på området. Såsom Kungl. Maj:t framhållit får erfarenheterna av denna omorganisation senare utvisa, huruvida andra effektivitetshöjande ändringar bör vidtagas. Utskottet vill i detta sammanhang även understryka departementschefens uttalande, att spørsmålet i vilken omfattning och takt vattenvården kan förbättras främst är en ekonomisk avvägningsfråga, som icke på en gång kan få sin slutliga lösning. Från nu angivna utgångspunkter anser sig utskottet böra biträda förslaget. Vid sådant ställningstagande avstyrker utskottet bifall till de i motionerna I: 420 och II: 528 framställda yrkandena.

För täckande av avlöningskostnaderna för administrationen på ifrågasatt område för budgetåret 1958/59 har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit en medelsanvisning av 403 100 kronor. I beloppet ingår bl. a. medel för inrättandet av en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23. Vidare har i propositionen nr 133 föreslagits, att överinspektörstjänsten skall uppflyttas från lönegrad Ae 26 till lönegrad Be 1 samt att en tjänst som extraordinarie byrådirektör och laboratorieföreståndare i lönegrad A 26 nyinrättas. Det förutsattes, att vid genomförandet av sistnämnda tjänsteförändringar den föreslagna tjänsten som förste byråsekreterare utgår. Med hänsyn till att förslag rörande vattenvårdsområdet för budgetåret 1958/59 redan förelagts riksdagen i 1958 års statsverksproposition och då de i propositionen nr 133 ifrågasatta tjänsteförändringarna medför en merkostnad av högst 11 000 kronor har Kungl. Maj:t icke ansett sig böra förorda, att den föreslagna omorganisationen av administrationen på området genomföres under nästkommande budgetår. Omorganisationen av vattenvårdsnämnden bör emellertid enligt Kungl. Maj:ts förslag ske snarast möjligt. Utskottet finner för sin del mest ändamålsenligt, att de av Kungl. Maj:t framlagda förslagen genomföres i ett sammanhang. I en-

lighet härmed föreslår utskottet, att ovannämnda tjänsteförändringar tillämpas redan från och med budgetåret 1958/59 samt att därav föranledda justeringar vidtages i den för samma budgetår föreslagna personalförteckningen. Å denna bör sålunda uppföras en tjänst som överinspektör i lönegrad Be 1. Å andra sidan bör ur förteckningen avföras en föreslagen tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23. Enligt vad utskottet inhämtat kan den nya överinspektörstjänsten utan olägenhet tillsättas först å sådan tidpunkt efter ingången av nästa budgetår, att de nu förordade tjänsteförändringarna kan genomföras inom ramen för det föreslagna avlöningsanslaget för nästa budgetår. Utskottet förutsätter sålunda, att ifrågavarande tjänsteförändringar icke föranleder överskridande av sistnämnda anslag. Mot beräkningen av omkostnadsanslaget för ifrågavarande ändamål har utskottet icke något att erinra. Härför torde sålunda böra upptagas ett belopp av 119 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som kan bli erforderliga i anledning av vad utskottet nu förordat.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 420 och II: 528, såvitt nu är i fråga,

1) godkänna det förslag till omorganisation på vattenvårdens område, som utskottet framlagt i det föregående,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta en personalförteckning för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: tillsynsavdelningen i enlighet med vad som utskottet angivit i det föregående,

3) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: tillsynsavdelningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	316 600
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	11 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 000
Summa kronor	
	403 100

4) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Tillsynsavdelningen: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 403 100 kronor

5) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Tillsynsavdelningen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 119 300 kronor

B. att motionerna I: 420 och II: 528, såvitt däri yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t påkallar skyndsamma utredningar och förslag beträffande den närmare utformningen av samarbetet på den regionala vattenvårdens område mellan, å ena sidan, central myndighet samt, å andra sidan, läns- och kommunalorgan, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd

C. att motionerna I: 420 och II: 528, såvitt däri yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om skyndsamma utredningar och förslag i fråga om lokalisering av vattentillsynsorganet med tillhörande vetenskapliga laboratorium till lämplig ort i fiskeristyrelsens närhet, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 april 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg, Nord, Sigfrid Larsson, Eskilsson, Hjalmar Nilsson, Nils Hansson, Hermansson, Mossberger, Gunnar Berg och Kristiansson;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö, Antby, Hægglom, Ahlsten, Lindström, fru Lindskog, herrar Jönsson i Gärds Köpinge*, Carbell och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Hermansson* och *Hedin*.